

Quick-scan Flora- en faunawet Dorpstraat, De Wijk

Definitief

Opdrachtgever:

GEMEENTHE DE WOLDEN
T.a.v. Dhr. H. Otten
Raadhuisstraat 2
7921 GD Zuidwolde
E h.otten@dewolden.nl

Opdrachtnemer:

Dolstra Ecologisch Advies
Dhr. T. Dolstra
Weerdijk 13
8488 GN NIJEHOLTWOLDE
T (0561) 76 90 21
M 0621 686354

Project nr. 2012.004

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
T. Dolstra	E. Veeman	22-08-2012

INHOUDSOPGAVE

1. QUICK-SCAN FLORA- & FAUNAWET	2
1.1 Aanwezigheid beschermde soorten beoordeeld	2
1.2 Onderzoeksafbakening.....	2
2. NATUURWETGEVING	3
2.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna	3
2.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	3
3. GEBIEDSKARAKTERISTIEK	4
3.1 Huidige situatie	4
3.2 Gebiedsontwikkeling.....	5
4. SOORTBESCHERMING.....	6
4.1 Eén veldbezoek afgelegd	6
4.2 Beschermde soorten	6
4.2.1 Geen beschermde planten aangetroffen	6
4.2.2 Vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen van vogels.....	7
4.2.3 Algemene grondgebonden zoogdieren.....	7
4.2.4 Beschermde vleermuissoorten	8
4.2.5 Gebied ongeschikt voor amfibieën	8
4.2.6 Gebied ongeschikt voor reptielen	8
4.2.7 Gebied ongeschikt voor beschermde vissoorten.....	9
4.2.8 Beschermde vlinder- en libelsoorten niet verwacht	9
4.2.9 Overige beschermde soorten niet verwacht	9
5. CONCLUSIE EN ADVIES.....	10
5.1 Beschermde natuurgebieden.....	10
5.2 Enkele algemene soorten verwacht binnen het plangebied.....	10
5.3 Nader onderzoek nodig naar vleermuizen	10
5.4 Vogels.....	10
5.5 Advies	11
5.6 Afbakening.....	11

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1. NATUURWETGEVING

BIJLAGE 2. LIGGING PLANGEBIED.

1. QUICK-SCAN FLORA- & FAUNAWET

1.1 Aanwezigheid beschermde soorten beoordeeld

In verband met het voornemen tot het herinrichten van een deel van het centrum van De Wijk, heeft Dolstra Ecologisch Advies, in opdracht van Gemeente De Wolden, een quick-scan in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd. Op 23 maart 2012 heeft een veldbezoek plaatsgevonden op de projectlocatie, welke is uitgevoerd door dhr. T. Dolstra (ecologisch adviseur).

Doel van dit veldbezoek was om een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de daar voorkomende beschermde dier- en plantensoorten. Op basis van de resultaten van dit veldbezoek en de gegevens uit o.a. recente verspreidingsatlassen, worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen op beschermde soorten en de eventueel noodzakelijk te nemen vervolgstappen.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1 en Bijlage 2.

1.2 Onderzoeksafbakening

Dit onderzoek betreft een verkennend onderzoek of quick-scan. Dit betekent dat er in deze quick-scan geen soortgerichte inventarisatie is uitgevoerd naar beschermde waarden als aanvulling op de quick-scan. Het onderzoek geeft dus geen (volledig) inzicht in de aanwezige flora en fauna. Wel geeft het onderzoek een indruk van de ecologische waarden en mogelijk aanwezige soorten in het gebied. Dit rapport leent zich dus niet voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag.

Figuur 1. Ligging van het plangebied tussen de Dorpstraat en de Burgermeester D.L.S. Brietweg.

2. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwik-

staart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn in bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

2.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Er is geen sprake van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet ter plaatse van het plangebied. Ook is er geen sprake van externe negatieve werking/effekten vanuit het plangebied op beschermde gebieden. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is gelegen op ruim 11 kilometer afstand vanaf het plangebied. Dit betreffen de Olde Maten en Veerslootslanden. De voorgenomen herinrichting van het plangebied heeft geen negatieve invloed op dit gebied.

De dichtst bij gelegen EHS gebieden zijn gelegen ten zuiden van de dorpskern De Wijk. Het plangebied maakt hier geen deel van uit en de herinrichting heeft ook geen negatieve effecten op deze terreinen.

3. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

3.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen tussen de Dorpstraat (zuidkant) en de Burgermeester D.L.S. Brietweg (noordkant) in de woonkern De Wijk en maakt deel uit van het centrum van het dorp. Aan de westzijde van het plangebied is woningbouw aanwezig. De Dorpstraat aan de zuidkant van het plangebied is tevens de winkelstraat van het dorp. Aan de oostkant van het plangebied bevinden zich een agrarische winkelketen, woningbouw en een molen. Ten noorden van het plangebied bevindt zich bebouwing.

Het plangebied bestaat uit een centraal gelegen grote bouwkaavel. Deze bouwkaavel wordt onderhouden en beheerd als grasveld. Er is binnen dit deel van het plangebied geen bebouwing of verlichting aanwezig met uitzondering enkele lantaarnpalen langs het voetpad, dat aan de oostkant in het plangebied is gelegen.

Verspreid binnen dit deel van het plangebied zijn enkele oudere opgaande bomen aanwezig. Langs de randen is enige bosschage aanwezig. Een gedeelte van deze bosschage maakt deel uit van het erf van Dorpstraat 61-63, welke weer deel uitmaakt van het plangebied. Hier staat een twee onder één kap woning. In de tuin ligt een kleine vijver. Tussen de woning en de Dorpstraat ligt een klein parkeerterrein met oude lindebomen, wat ook onderdeel van het plangebied is. In totaal is dit plangebied circa 0,75 hectare groot.

Onderstaande foto geeft een impressie van het plangebied.

Foto's 1-9. Overzicht plangebied.

3.2 Gebiedsontwikkeling

In het herinrichtingvoornemen zijn een tweetal opties bedacht. Als eerste wordt er gedacht aan het uitbreiden van parkeergelegenheid en winkelpanden binnen het plangebied. Dit houdt in dat er veel verlichting zal worden aangebracht binnen het plangebied. Ook zullen er dan veel verkeersbewegingen en geluidsbronnen binnen het plangebied aanwezig zijn.

Als tweede optie, en die is op het moment van schrijven van deze rapportage meer actueel, is het realiseren van meer woningbouw binnen het plangebied. In dit geval zal de lichttoename binnen het plangebied beperkt blijven, evenals de toename van geluid en verkeersbewegingen.

4. SOORTBESCHERMING

4.1 Eén veldbezoek afgelegd

Het veldbezoek is uitgevoerd op 23 maart 2012. Dit heeft overdag plaatsgevonden. De weersomstandigheden waren gunstig voor de tijd van het jaar. Zonnig, zwakke wind en circa 9°C. Omdat het veldbezoek vroeg in het voorjaar is uitgevoerd, zijn veel soorten die in het voorjaar en de zomermaanden actief zijn niet of slechts in hele kleine aantallen waargenomen.

Het bezoek was erop gericht om te beoordelen of de plangebieden geschikte biotopen bevatten voor beschermde dier- en plantensoorten. Hiervoor zijn de plangebieden en de nabije omgeving onderzocht op potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten.

Naast de informatie die verkregen is door middel van het veldbezoek, is gebruik gemaakt van vrij opvraagbare gegevens van waarnemingssites. Verder is van bestaande literatuur (verspreidingsatlassen e.d.) gebruik gemaakt. Er zijn geen gegevens aangekocht van bijvoorbeeld PGO's (Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties). Zie de literatuurlijst voor een volledige weergave van de geraadpleegde literatuur.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Geen beschermde planten aangetroffen

Het plangebied bestaat grotendeels uit een uniforme gras- en ruigtevegetatie waarin soorten als Engels raaigras, rood zwenkgras, witbol en in mindere mate, bijvoet, boerenwormkruid en grote brandnetel dominant aanwezig zijn. De houtige opstanden die in en rond het plangebied staan, bestaan veelal uit algemene sierheesters. Daarnaast is de hulst en de zomereik veelvuldig aanwezig tussen de houtige gewassen.

Er zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen tijdens het veldbezoek.

Kleine uitzondering hierop is het waterdrieblad, een tabel 2-soort. Echter, deze soort is als vijverplant aangeplant in de kunstmatige vijver, zoals die nog in het plangebied aanwezig is. Een beschermde plantensoort die als tuinplant is aangeplant heeft geen beschermde status en kan beheerd worden zoals de andere soorten tuinplanten.

Het waterdrieblad is een soort die gebonden is aan natte periodiek onder water lopende terreinen met kwel. In de directe omgeving van het plangebied is dit soort biotoop niet aanwezig. Een vestiging op natuurlijke wijze is dan ook uitgesloten. Uit de bekende verspreidingsgegevens van de soort blijkt de soort in de directe omgeving van het plangebied van nature voor te komen, maar dit zal zich beperken tot de gebieden die onder de EHS vallen en wel de specifieke biotoopeisen bevatten.

Foto 11. Waterdrieblad in kunstmatig aangelegde vijver binnen plangebied.

Beschermde plantensoorten, die voor de directe omgeving in de literatuur vermeld staan, zijn binnen het plangebied niet aangetroffen en worden op basis van de aangetroffen biotopen evenmin verwacht aangezien geschikte groeiplaatsen voor de meeste soorten ontbreken.

Wegens het ontbreken van beschermde plantensoorten binnen het plangebied is geen ontheffing nodig voor deze soortgroep.

4.2.2 Vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen van vogels

Doordat het veldbezoek aan het begin van het broedseizoen heeft plaatsgevonden, zijn er slechts enkele broedvogels (die tevens nestindicerend gedrag vertoonden) waargenomen. Van de meeste soorten zijn dan ook geen nesten of kuikens aangetroffen in het plangebied. Dit met uitzondering van een paartje ooievaars. Deze hebben een nest aan de rand van het plangebied op een speciaal voor hen geplaatste ooievaarspaal/nest.

Er zijn geschikte nestgelegenheden aangetroffen voor jaarrond beschermde vogelsoorten. Naast de ooievaar, zijn er op enkele plaatsen huismussen aangetroffen in en direct rond het plangebied. De woning binnen het plangebied biedt nestgelegenheid voor huismussen en de verspreid aanwezige beplantingen kunnen als schuilgelegenheid dienen. Daarnaast biedt het plangebied broedgelegenheid voor diverse algemene vogelsoorten.

In de aangrenzende bosschages en bebouwing is ook geschikte nestgelegenheid aangetroffen voor vroeg broedende soorten zoals de jaarrond beschermde ransuil. Echter zijn deze soorten niet aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn o.a. de volgende soorten vogels waargenomen: **jaarrond beschermd:** ooievaar, huismus en **niet jaarrond beschermd:** ringmus, koolmees, pimpelmees, merel, spreeuw, winterkoning, roodborst en houtduif. Deze soorten waren allen rustend of foeragerend in het plangebied aanwezig.

Voor het verstoren van vogels buiten het broedseizoen, is geen ontheffing nodig. Er dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de waarde van het plangebied en de directe omgeving voor de jaarrond beschermde soorten ooievaar en huismus. Hieruit moet blijken of er ontheffing moet worden aangevraagd voor het opzettelijk mogen verstoren van hun verblijfplaatsen. Of mitigerende/ compenserende maatregelen moeten worden getroffen.

Foto 10. Ooievaars binnen plangebied op nest.

4.2.3 Algemene grondgebonden zoogdieren

Uit verspreidingsgegevens van de Zoogdiervereniging blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied diverse licht beschermde zoogdiersoorten zijn aangetroffen zoals egel, mol, haas, vos, konijn, ree en verschillende algemene (spits)muizensoorten.

Er worden waarnemingen vermeld in de directe omgeving van het plangebied van de strikt beschermde tabel 2-soorten eekhoorn en de steenmarter.

De algemene beschermde soorten die vermeld staan in de verspreidingsgegevens kunnen gebruik maken van het plangebied voornamelijk als foerageergebied. Als voortplantingsgebied is het plangebied nagenoeg ongeschikt voor vele 'grotere' zoogdieren. Zoogdieren zelf zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Er zijn tijdens het veldbezoek weinig verblijfplaatsen aangetroffen (holletjes e.d.) van algemene of beschermde zoogdiersoorten. Dit beperkte zich voornamelijk tot bewoningssporen van (spits-)muizen. Verblijfplaatsen van grotere soorten en strikt beschermde soorten worden binnen het plangebied niet verwacht omdat het plangebied bestaat uit een redelijk goed onderhouden bouwveld, die met enige regelmaat wordt gemaaid. Ook de bosschages bieden geen schuilgelegenheden voor de grotere zoogdiersoorten. Binnen het plangebied zijn geen takenhopen of andersoortig noemenswaardige schuilmogelijkheden voor algemene zoogdieren aanwezig.

Het plangebied bevat geen grootschalig geschikte verblijfplaatsen voor de in de verspreidingsgegevens vermelde strikt beschermde,

aan bos gebonden, eekhoorn. Ook zijn er geen aanwijzingen zoals etensresten of nesten waargenomen van deze soort.

Voor de strikt beschermde steenmarter is het plangebied ongeschikt als voortplantingsplaats wegens het ontbreken van geschikte schuilgelegenheden. Mogelijk dat het plangebied op beperkte schaal deel uitmaakt van het foerageergebied van de steenmarter, maar dit heeft geen invloed op de herinrichtingsplannen.

Op basis van de aangetroffen omgevingkwaliteiten worden strikt beschermde zoogdiersoorten niet verwacht. Een ontheffing is niet nodig.

4.2.4 Beschermde vleermuissoorten

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1986-1993) blijkt dat de strikt beschermde wintervleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone- en ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis in de directe omgeving van het plangebied zijn aangetroffen.

Het plangebied kan mogelijk worden gebruikt als jachtbiotoop door enkele van de in de verspreidingsgegevens vermelde vleermuissoorten. Langs de randen van het plangebied is enige beplanting en zijn bosschages aanwezig. Ook staan er verspreid solitaire loofbomen binnen het plangebied, maar deze bieden geen mogelijkheden tot verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuissoorten die foerageren bij beplantingen of deze gebruiken als trekroute zijn hierdoor dan ook te verwachten binnen het plangebied.

Binnen het plangebied is bebouwing aanwezig. Deze bebouwing zal in het herinrichtingvoornemen worden gesloopt. Er zijn op basis van deze quick-scan mogelijkheden voor vleermuizen in deze bebouwing aangetroffen. Het is niet uitgesloten dat met name gebouw bewonende vleermuizen gebruik maken van het plangebied als foerageergebied, maar ook mogelijk als voortplantingsgebied. Nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen en diens terreingebruik binnen het plangebied is hierom noodzakelijk om dit in beeld te krijgen.

Er is weinig tot geen (verstorende) verlichting aanwezig binnen het plangebied. Lichtverstoring zal in het herinrichtingvoornemen toeneemen. Dit zowel tijdens de bouw, als na realisatie

van het herinrichtingvoornemen. Er bestaat de kans dat verblijfplaatsen vernietigd worden in het herinrichtingvoornemen. Een ontheffing aanvragen voor het opzettelijk vernietigen van vleermuisverblijven is nodig, wanneer uit het nader onderzoek naar vleermuizen naar voren komt dat er vleermuizen doelbewust in hun verblijfplaatsen verstoord gaan worden in het herinrichtingvoornemen. In geval van een trekroute of potentieel foerageergebied, heeft de opdrachtgever met een positieve afwijzing van doen.

4.2.5 Gebied ongeschikt voor amfibieën

Uit de gegevens van het RAVON Waarnemingenoverzicht 2011 blijkt dat er in de directe omgeving van het plangebied verschillende beschermde soorten amfibieën zijn aangetroffen. Het gaat hier om de tabel 1-soorten zoals de gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en het groene kikker 'complex'. Er worden geen waarnemingen vermeld van de strikt beschermde soorten.

Het plangebied biedt minimale mogelijkheden voor de algemene amfibiesoorten als leef- en voortplantingsgebied. Mogelijk dat de kleine vijver achter de te slopen woning op zeer kleine schaal door gewone pad en bruine kikker en kleine watersalamander gebruikt kan worden als voortplantingswater. Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden strikt beschermde amfibiesoorten binnen het plangebied niet verwacht.

In de omgeving van het plangebied komen enkele strikt beschermde soorten voor, zoals de poelkikker en de rugstreeppad. Het plangebied ligt veelal ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten, die aan specifieke biotopen gebonden zijn. Ook op basis van de aangetroffen biotopen zijn geen strikt beschermde soorten te verwachten binnen nabij het plangebied. Een ontheffing voor het opzettelijk verstoren van beschermde amfibieën is hiermee niet van toepassing. De algemene zorgplicht moet wel in acht worden genomen ten aanzien van amfibieën.

4.2.6 Gebied ongeschikt voor reptielen

Het RAVON Waarnemingenoverzicht 2011 vermeldt voor de directe omgeving van het plangebied geen waarnemingen van reptielen.

Het plangebied biedt weinig mogelijkheden voor reptielen als leefgebied. De 'recentelijke' ontwikkelingen in de herinrichting van het plangebied, in combinatie met de hoge druk van gebruik van het plangebied als hondenuitlaatplaats e.d. leiden er toe dat het plangebied ongeschikt is als leefgebied voor reptielen. Er bevinden zich binnen het plangebied tevens geen omstandigheden (bijv. composthoop) die geschikt zouden kunnen zijn als voortplantingsbiotoop van reptielen als de ringslang.

Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden de beschermde reptielsoorten binnen het plangebied niet verwacht omdat deze soorten specifiekere biotopen nodig hebben waarin ze leven.

Een ontheffing aanvragen voor het opzettelijk verstoren van reptielen is niet nodig.

4.2.7 Gebied ongeschikt voor beschermde vissoorten

Het RAVON Waarnemingenoverzicht (2011) laat voor de directe omgeving van het plangebied geen waarnemingen zien van (beschermde) vissoorten.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat er een kleine kunstmatig aangelegde vijver in het plangebied aanwezig is. Deze vijver bevat geen vissen. Deze is hiervoor inmiddels te dicht gegroeid en vervuurd. Andere waterpartijen, waar 'beschermde' vissen op natuurlijke wijze kunnen voorkomen zijn niet aanwezig binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor vissen en hiermee dus ook geen mogelijkheden voor beschermde vissoorten.

Om deze reden is er geen ontheffing nodig voor het vernietigen van leefgebied van beschermde vissoorten.

4.2.8 Beschermde vlinder- en libelsoorten niet verwacht

Uit verspreidingsgegevens zoals vermeld in 'De dagvlinders van Nederland' (2006) blijkt dat er geen beschermde vlindersoorten binnen en in de directe omgeving van het plangebied zijn vastgesteld.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (beschermde) vlindersoorten aangetroffen, mede omdat het veldbezoek buiten het actieve seizoen van vlinders is uitgevoerd. Ook zijn er geen waardplanten van beschermde soorten aangetroffen. beschermde vlindersoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied.

Uit verspreidingsgegevens van waarnemingsites blijkt dat er geen beschermde libelsoorten in of in de directe omgeving van het plangebied zijn aangetroffen. Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden beschermde libelsoorten eveneens niet verwacht binnen het plangebied.

Een ontheffing voor het opzettelijk verstoren van strikt beschermde soorten vlinders en libellen is niet nodig.

4.2.9 Overige beschermde soorten niet verwacht

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal algemene diersoorten uit de overige soortgroepen aangetroffen waaronder bijen, huissteekmuggen en hommels. Zeldzame, beschermde of Rode Lijstsoorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek en worden binnen het plangebied ook niet verwacht op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten en op basis van bekende verspreidingsgegevens.

De overige in de Flora- en faunawet opgenomen (strikt beschermde) soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het onwaarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

Een ontheffing voor het opzettelijk verstoren van strikt beschermde overige soorten is niet aan de orde.

5. CONCLUSIE EN ADVIES

5.1 Beschermde natuurgebieden...

Gekeken naar de ligging van de dichtst bij gelegen Natura 2000 gebieden en gebieden die onder de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vallen, in combinatie met de voorgenomen herinrichtingsvoornemens binnen het plangebied, kan worden geconcludeerd dat er geen nadere toetsing hoeft plaats te vinden naar de mogelijke externe invloeden vanuit het plangebied op deze gebieden.

5.2 Enkele algemene soorten verwacht binnen het plangebied

Op basis van deze quick-scan wordt geconstateerd dat in het plangebied potentiële habitats aanwezig zijn voor een aantal (algemene) beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek vastgesteld dat het plangebied mogelijk van belang zijn voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde broedvogels en vleermuizen.

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk. Wel dient men bij de ruimtelijke ontwikkeling de zorgplicht in acht te nemen (zie Bijlage 1).

5.3 Nader onderzoek nodig naar vleermuizen

Het plangebied is op grote schaal geschikt als foerageergebied en trekroute voor vleermuizen. Daarnaast wordt er bebouwing gesloopt in het herinrichtingvoornemen. Deze bebouwing kan

mogelijk dienen als verblijfplaats van strikt beschermde vleermuizen. Om duidelijkheid te krijgen in het terreingebruik van vleermuizen, dient er een uitgebreid nader onderzoek naar vleermuizen plaats te vinden. Hiervoor dienen er 5 veldbezoeken plaats te vinden, waarvan 1 in april, 2 in de kraamperiode (juni-juli) en 2 in de baltsperiode (augustus-september) van de vleermuizen.

Andere in de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten zijn niet vastgesteld of te verwachten binnen dit plangebied.

5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn diverse vogelsoorten aangetroffen in en direct aangrenzend aan het plangebied. Hieronder waren ook de jaar rond beschermde huismus en ooievaar. Van de ooievaar is tevens een nest aanwezig in het plangebied. Nader onderzoek naar broedvogels moet uitwijzen wat de waarde van het plangebied is voor strikt beschermde vogelsoorten zoals de huismus. Op basis hiervan kan dan worden vastgesteld of en in hoeverre er compenserende en mitigerende maatregelen moeten worden getroffen in het herinrichtingvoornemen.

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat er tijdens het veldbezoek geen vogelnesten zijn aangetroffen omdat het veldbezoek nog voor aanvang van het broedseizoen is uitgevoerd. Het plangebied bevat geschikte broedplaatsen voor veel algemene vogelsoorten. Nestbouw in het broedseizoen door de verschillende algemene vogelsoorten is dus aannemelijk binnen het plangebied. Er zijn naast de beschermde huismus en ooievaar ook diverse algemene vogelsoorten foeragerend en zingend waargenomen in het plangebied.

Mogelijk dat de uitvoering van de werkzaamheden buiten het broedseizoen negatieve effecten op de nestgelegenheden van vogels hebben. Het is dus wenselijk om een beeld te hebben van de huidige vogelwaarden in het plangebied. Nader onderzoek naar het terreingebruik en de bijbehorende ontheffingaanvraag is nodig omdat het aannemelijk is

dat er nesten of eieren worden verstoord of beschadigd tijdens de uitvoering van de herinrichting van het plangebied. Nader onderzoek moet aantonen in hoeverre deze activiteiten effecten hierop kunnen hebben. Ook zal uit dit nader onderzoek naar voren komen in hoeverre er mogelijke compenserende en mitigerende maatregelen moeten worden getroffen en hoe deze er uit zien.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan.

In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broed-/voortplantingsseizoen uitgevoerd mogen worden¹. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd is voor vogels geen ontheffing noodzakelijk (Ministerie van EL&I verleend zelden een ontheffing voor het verstoren van broedende vogels in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen). Indien de werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen beginnen en constant doorgaan tijdens het broedseizoen, hoeft er eveneens geen ontheffing te worden aangevraagd.

5.5 Advies

Het is aannemelijk dat de werkzaamheden doorgaan gedurende het broedseizoen van vogels. Om te voorkomen dat de werkzaamheden wegens het aanwezig zijn van broedende vogels niet voortgezet kan worden, is het verstandig om de bosschages, die in het herinrichtingsvoornemen verwijderd zullen worden, buiten het broedseizoen te verwijderen om vestiging van broedvogels tegen te gaan. Het broedseizoen loopt van medio maart tot medio juli voor de meeste vogelsoorten.

Aannemelijk is dat er huismussen van het plangebied gebruik maken als broedgelegenheid en foerageergebied. In de ontwerpen van de

nieuwbouw kan nu alvast rekening worden gehouden met het plaatsen van inbouwkasten/mussenflats voor huismussen. Mogelijk dat hiernaast ook rekening kan worden gehouden met het meenemen in het ontwerp van inbouw vleermuiskasten en mogelijk gierzwaluwkasten.

5.6 Afbakening

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Dolstra Ecologisch Advies aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Dolstra Ecologisch Advies geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

¹ Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

LITERATUURLIJST

Bos F. , et al., 2006, *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag

Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV-uitgeverij, Utrecht

Mennema, J., et al., 1980, *Atlas van de Nederlandse Flora, deel 1, 2 & 3*, Uitgeverij Kosmos, Utrecht

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501 *Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

RAVON, 2011, nr. 42 jaargang 13 nummer 4, *Waarnemingsoverzicht 2010*, Drukkerij HPC, Arnhem

Vos, S., Verspreidingsatlas van de Zoogdieren in Drenthe, Werkatlas september 2010, Zoogdierverseniging, Arnhem

Gebruikte websites

www.floron.nl
www.minlnv.nl
www.natuurloket.nl
www.ravon.nl
www.sovon.nl
www.telmee.nl
www.vlindernet.nl
www.vzz.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdierverseniging.nl
www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 1. NATUURWETGEVING

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbescherming-component uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De lichte toets geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De uitgebreide toets geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het 'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaar rond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaar rond beschermd vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaar rond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.
- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE 2. LIGGING PLANGEBIED.

